

personaj Marta-Isabela, pentru că și-a distribuit accentele cu vizibilă stângăcie. Decorul lui N. Vericeanu, mai puțin inspirat în prima sa parte, are în partea a doua puterea să sugereze o ambianță caldă, blândă, primitoare. Încheiem aici însemnările despre acest spectacol, reușit în ansamblu, alăturându-ne celor ce, prin aplauzele din seara premierei și din toate celelalte seri care au urmat și vor urma, omagiază arta Margaretei Baciu.

Virgil Munteanu

TEATRUL „BACOVIA”
DIN BACĂU

ASCENSIUNEA LUI ARTURO UI POATE FI OPRITĂ

de Bertolt Brecht

Data premierei : 31 noiembrie 1975.
Regia și scenografia : CRISTIAN PEPINO. Traducerea : FLOREN TÔRNEA.

Distribuția : SICĂ STANESCU (Arturo Ui) ; LIVIU MANOLIU (Ernesto Roma) ; STELIAN PREDA (Emanuel Gîri) ; MIHAI DRĂGOI (Giuseppe Givola) ; MIHAI PĂUNESCU (Clark) ; PUIU BURNEA (Butcher) ; FLORIN BLĂNĂRESCU (Flake) ; FLORIN GHEUCA (Dogsborough) ; ȘTEFAN HAGIMĂ (Tînărul Dogsborough) ; DORU ATANASIU (Goodwill) ; GHEORGHE GHEORGHIU (Gaffles) ; LIVIUS RUS (Bowll) ; GHEORGHE SERBINA (O'Casey) ; ROMEO MUȘETEANU (Ted Ragg) ; PUIU BURNEA (Hook) ; BIBI IONESCU (Fish) ; NICOLAE ROȘIORU (Mahonney) ; DORINA PĂUNESCU (Daisy) ; ȘERBAN CELA (Inna) ; DORU ATANASIU (Judecătorul) ; GHEORGHE SERRINA (Procurorul) ; CONSTANTIN CONSTANTIN (Apărătorul) ; LIVIUS RUS (Ignatius Dullfeet) ; LIGIA DUMITRESCU (Retty Dullfeet) ; DORINA PĂUNESCU (O femeie) ; EMIL SPĂTARU (Greenwool) ; LIVIU MANOLIU (Crainicul).

Scrisă în 1941, în plină ascensiune a fascismului, piesa lui Brecht *Ascensiunea lui Arturo Ui poate fi oprită* își păstrează azi deplina actualitate. Nu numai pentru că evenimentele istorice înfățișate sînt încă destul de aproape de noi, și e bine să ni le amintim mereu, ci, mai ales, pentru că sînt, astăzi, în lume destule locuri în care, sub o formă sau alta, fascismul încearcă să scoată capul, manifestîndu-se uneori cu violență. Dar, mai mult încă, formula artistică aleasă de Brecht, parabola sa, corespunde întru totul atmosferei de teroare și violență, dezlîntită, pe alocuri, de bandele de gangsteri setoase de bani și de putere.

Teatrul „Bacovia” a făcut, așadar, o bună alegere cînd a înscris piesa în repertoriu. La rîndul său, tînărul regizor Cristian Pepino și-a asumat o sarcină pe cît de interesantă și îndrăzneată pe atît de dificilă, avînd în vedere experiența sa artistică încă modică, precum și experiența colectivului băcăoan în interpretarea lui Brecht. Dar curajul încercării e prima condiție a succesului și a ceastă primă condiție e bine că a existat.

Urînd unele indicații ale textului, tînărul regizor (care și-a asumat și calitatea de scenograf) a conceput spectacolul ca pe o reprezentare de circ, un spectacol cu caracter popular, așadar, viu colorat, cu clovni și cu multă mișcare, cu adresă directă la public. Se joacă într-un stil caricat, cu gesturi largi, cu tonuri emfaticе, înalte. Se sublini-

ază „teatrul”, se atrace atenția mereu că sintem la o „reprezentatie”, evitându-se „trăirea”. Identificarea cu rolurile. Se caută „distanțarea”. Prezentarea făcută de Liviu Manoliu, în chip de director al cercului sau de „meneur de jeu” al spectacolului, e de bun augur, actorul are ținuta și tonul necesar. Lecția Brecht din ultimul an al Institutului, când a jucat în *Opera de trei parale*, sub îndrumarea lui Octavian Cotescu, se vede că i-a folosit, și tânărul actor își impune prezența.

Totuși, spectacolul n-a izbutit să atingă virulența și profunzimea cerute de text, de sentiment major al faptelor prezentate. I-a lipsit anvergura. I-a lipsit „pericolul”, planul secund al semnificațiilor, al tragicului, care trebuia să dubleze permanent planul întâi al derizoriului, al „jocului”.

Încă din prima scenă, în care regizorul folosește în chip de prolog teatrul de umbre, pentru a ne anunța o poveste cu gangsteri și pistoale, impresia transmisă în sală este aceea de naivitate. Dar dacă aceasta poate face parte, eventual, din arsenalul de mijloace al „cercului”, ea nu trebuie să devină dominantă. Există, fără îndoială, în spectacol, momente reușite, elocvente. De pildă, instaurarea dictaturii lui Hitler e exprimată prin apariția unei perechi de cizme uriașe care domină scena, de sus, cu un aer amenințător, strâmb. Și astfel de momente mai sînt, deși, din păcate, nu prea numeroase. Pe lângă o seamă de defecțiuni tehnice, care dau un aer de improvizatie — în sensul rău al cuvîntului, de încropeală — și care, pe alocuri, împiedică înțelegerea sensurilor (de pildă, difuzorul prost împiedică transmiterea limpede a comentariului), spectacolul se desfașoară la nivelul și tonalitatea unui joc de-a pistoalele și gangsterii, într-o cheie minoră, fără rezonanța majoră a semnificațiilor politice.

În interpretarea lui Sică Stănescu, actor de talent și largi disponibilități, Arturo Ui-Hitler apare ca un clovn (mască albă, cizme mari, cu vîrfuri à la Charlot), pe alocuri simpatice, doar din cînd în cînd cu lucruri de cruzime — prea puțin semnăind pericolul personajului. Actorul are momente bune, dar satira sa e edulcorată, nu virulentă.

Stelian Preda, în rolul lui Emanuele Giri, gangster, poartă o mască jovială, imobilă, și se joacă tot timpul cu pistolul, fără a sugera că avem în față o imagine a lui Göring, creatorul lagărelor de exterminare, sau, chiar, în limbajul piesei, cum îl prezintă Brecht, „unul dintre cei mai crunți killeri din istorie”.

Prezențe meritorii au în spectacol Șerban Celea (un rol aproape mut, dar elocvent), Liviu Manoliu (menționat deja), Florin Gheuca, Dorina Păunescu, Livius Rus, și alți actori ai teatrului, care s-au străduit să se încadreze în atmosfera și stilul general, în tonalitatea minoră de care am vorbit.

Margareta Bărbuță

TEATRUL „A. DAVILA”
DIN PITEȘTI

PRAF ÎN OCHI de Eugène Labiche

Premiera : 12 decembrie 1975.

Regia : TUDOR MĂRASCU. Decorul : C. RUSSU. Costumele : BEATRICE PERISIANU. În românește de SANDA și RADU BOROIANU.

Distribuția : VALERIU SANDULESCU (Ratinois) ; ANGELA RADO-SLAVESCU (Doamna Ratinois) ; HAMDİ CERCHEZ (Malingear) ; MARTA SAVCIUC (Doamna Malingear) ; PETRE DINULIU (Frédéric) ; NINA ZĂINESCU (Emmeline) ; ION ROXIN (Robert) ; CARMEN ROXIN (Alexandrine, Josephine) ; EMILIAN CIORTEA (Un chelner-șef) ; ADRIAN VIȘAN (Un lacheu) ; AUREL DUMINICĂ (Un tapîțer).

Voluta timpului n-avea încă arcuirea centenară cînd tirul sticlelor de șampanie fumegîndă din frenetia „la belle époque” amintea ironiștilor istoriei că secolul al XIX-lea se născuse totuși, salutat de șarjele campaniilor napoleoneene. O lume fără melancolie și predispoziții analitice — burghesia negustorească — urca avidă treptele arenei, deocamdată mondenă, în Franța abia reculeasă în urma unui dezastru pregătit tot cu napoleoneeană minuție. În locul peceților breslei de, altădată, blazonul nobiliar aducea o carnavalescă strălucire socială, gustată cu nesățul burlesc al parvenitului. Lungul, halucinantul drum al bravilor teighetari de ieri în căutarea stilului de viață subțire și a rafinementelor de maniere nu mai avea îngustimea și neprevăzutul celui din epoca molierescă. Spectacolul convențiilor aristocrate prea se jucase, decenii în șir, cu nonșalanță, în fața unor lacomi și pinditori, ea să nu fie însușit în amănunte pentru vremea cînd oculta forță a banului îi va revărsa pe aceștia pe străzile unui Paris împăcat cu toate. Memoria literară i-a numit, retrospectiv, în proză, „lumea lui Balzac”, iar în teatru, „lumea lui Labiche”.

Labiche continuă să fie un autor de succes prin marea artă teatrală a dialogurilor, prin comicul de situație care dă și azi spectatorului iluzia deplină de „teatru”, joc ce place,